

**Національна академія наук України
Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного
(ІМВ НАНУ)**

03143, м. Київ, вул. Академіка Заболотного, 154
тел.: 526-11-79 факс.: 38-044-526-23-79

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Інституту,
академік НАНУ Микола Співак

« _____ » 2024 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРАВА НА
ВИБІР НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН В ІНСТИТУТІ МІКРОБІОЛОГІЇ І
ВІРУСОЛОГІЇ ІМ. Д.К.ЗАБОЛОТНОГО НАН УКРАЇНИ**

Схвалено Вченою радою інституту
Протокол № 12 від 07.11.2024 р.

Київ 2024

I. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

1.1. Порядок розроблено відповідно до законів України «Про вищу освіту»; «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» (наказ МОН України від 02.06.93 №161); «Національної доктрини розвитку освіти» (Указ Президента України від 17.04.02 № 347/2002); наказу МОН України від 16.10.09 № 943 «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи»; «Методичних рекомендацій щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах» (лист МОН України від 26.02.10 №1/9-119).

1.2. Даний порядок запроваджується в Інституті мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного Національної академії наук України (далі ІМВ НАН України) з метою:

- реалізації основних принципів гуманізації освіти;
- створення необхідних умов для оптимізації переліку вибіркових навчальних дисциплін та забезпечення відповідності фахової підготовки в ІМВ НАН України вимогам національного ринку праці, змінам, що відбуваються в державі та світі;
- створення умов для розвитку особистості й творчої самореалізації аспірантів ІМВ НАН України;
- постійного підвищення якості освіти, оновлення її змісту та удосконалення організації навчально-виховного процесу;
- забезпечення можливості формування студентами індивідуальної освітньої траєкторії в межах певної освітньої програми;
- регламентації порядку формування змісту вибіркової частини робочих навчальних планів ІМВ НАН України.

1.3. Вибіркова частина навчального плану складається відповідно до вимог варіативної компоненти освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівців з дисциплін самостійного вибору ІМВ НАН України та дисциплін вільного вибору студентів.

Дисципліни самостійного вибору ІМВ НАН України вводяться з метою:

- набуття здобувачами знань, умінь, навичок та компетентностей додаткової спеціалізації;
- забезпечення регіональних потреб галузі, відповідно до профілю ІМВ НАН України;
- ефективного використання можливостей і традицій ІМВ НАН України ;
- оперативного реагування на вимоги національного ринку праці. Дисципліни вільного вибору аспірантів вводять до навчального плану з метою:
- задоволення освітньо-кваліфікаційних потреб аспіранта;
- забезпечення можливостей поглибленого вивчення навчальних дисциплін, що входять до нормативної частини;
- набуття додаткових загальноосвітніх та фахових компетентностей і створення індивідуальної освітньої траєкторії;
- урахування особистих прагнень та уподобань студентів щодо своєї майбутньої професійної діяльності.

1.6. Розподіл нормативних і вибіркових дисциплін за курсами здійснюється з урахуванням логічної послідовності вивчення взаємопов'язаних курсів.

1.7. Для конкретизації планування та організації навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, що розроблений на базі навчального плану з урахуванням особливостей фахової підготовки, і визначає етапи навчального процесу за роками підготовки фахівців третього освітньо-кваліфікаційного рівня, галузі знань 091 Біологія та біохімія, напряму підготовки (Мікробіологія, Вірусологія та Біотехнологія).

1.8. З метою реалізації основних принципів гуманізації освіти та забезпечення можливостей формування здобувачами індивідуальної освітньої траєкторії в межах освітньої програми в ІМВ НАН України запроваджено індивідуальні навчальні плани аспірантів.

1.9. Індивідуальний навчальний план аспіранта є робочим документом, що містить інформацію про перелік та послідовність вивчення навчальних дисциплін, практичну складову підготовки фахівців. Індивідуальний навчальний план аспіранта складається на підставі робочого навчального плану і включає всі нормативні та вибіркові навчальні дисципліни з обов'язковим урахуванням структурно-логічної схеми їх вивчення.

2. ФОРМУВАННЯ ВИБІРКОВОЇ ЧАСТИНИ РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

2.1. Робочий навчальний план формується на підставі затвердженого переліку вибіркових дисциплін. Робочий навчальний план спеціальності складається робочою групою, до складу якої входять гарант освітньої програми (далі ОП), провідні фахівці ІМВ НАН України, представники РМД, стейкхолдери.

2.2. До переліку дисциплін робочого навчального плану входять нормативні дисципліни, дисципліни за вибором ІМВ НАН України, що є обов'язковими для вивчення аспірантами напряму підготовки 091 Біологія та біохімія (ОП Мікробіологія, Вірусологія та Біотехнологія), та дисципліни вільного вибору, які аспіранти обирають самостійно або консультуючись з науковим керівником із запропонованого переліку навчальних дисциплін.

2.3. Відповідно до нормативних вимог навчальний час, що передбачається для засвоєння вибіркової частини освітньої програми підготовки фахівців, становить не менше 25% від загального навчального навантаження.

2.4. Вибіркова частина робочого навчального плану формується шляхом включення навчальних дисциплін, які забезпечують формування у аспірантів сукупності знань, умінь, навичок та компетентностей, визначених варіативною складовою освітніх стандартів (за відсутності – кваліфікаційними вимогами). При цьому мають дотримуватись принципи неперервності підготовки, логічної послідовності викладання дисциплін з урахуванням норм навчального навантаження аспірантів.

2.5. Перелік дисциплін вибіркової частини формується на підставі пропозицій гаранта освітньої програми, робочої групи ОП, викладачів ІМВ НАН України, за умов наявності необхідного науково-педагогічного потенціалу, методичного забезпечення та можливостей оперативного регулювання обсягів навчальної роботи в разі вибору/не вибору студентами дисципліни, а також з урахуванням пропозицій інших стейкхолдерів, у тому числі аспірантів і роботодавців.

2.6. Зміст вибіркової частини освітньої програми розробляється робочою групою ОП і затверджується Вченою радою ІМВ НАН України.

2.7. Обсяг кожної вибіркової навчальної дисципліни має становити не менше ніж 2 кредити ЄКТС

3. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЕКТОРІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

3.1. Індивідуалізація навчального процесу є визначальним напрямком підготовки фахівців ІМВ НАН України. Реалізація принципів індивідуалізації навчання здійснюється шляхом вибору аспірантами навчальних дисциплін вільного вибору з наступним внесенням їх до індивідуальних навчальних планів, що дозволяє сформувати індивідуальну траєкторію навчання з урахуванням власних уподобань стосовно майбутньої професійної діяльності.

3.2. Індивідуальні навчальні плани складаються аспірантами кожного навчального року з урахуванням переліку, обсягів та послідовності викладання нормативних і вибіркових навчальних дисциплін відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівців.

3.3. Включення до робочого навчального плану (чи відхилення) тієї чи іншої вибіркової дисципліни відбувається відповідно до процедури прийняття рішень Вченою радою ІМВ НАН України після розгляду та обговорення за погодженням з робочою групою та гарантом ОП.

3.4. До переліку дисциплін вільного вибору можуть бути включені дисципліни, які викладаються на інших ОП, які існують в ІМВ НАН України, або в інших інститутах НАН

України суміжного напрямку. Аспіранти можуть обрати ці дисципліни користуючись можливостями академічної мобільності. Можливість опанування вибраної аспірантом дисципліни у іншому закладі НАН України відбувається за договором про науково-технічне співробітництво.

3.5. Перелік дисциплін вільного вибору доводиться до відома аспірантів на сайті ІМВ НАН України з викладенням робочої програми або силабусу дисциплін вільного вибору.

3.6. Початковий перелік дисциплін вільного вибору кожного аспіранта розглядається після зарахування його до аспірантури разом із затвердженням теми дисертаційної роботи та наукового керівника. Початковий перелік дисциплін вільного вибору може бути змінений. Зміни до вибіркової частини свого індивідуального навчального плану аспірант може внести за обґрунтованою заявою на ім'я директора ІМВ НАН України. Вказані зміни, після внесення до індивідуального навчального плану, затверджуються директором інституту і обов'язкові до виконання.

3.7. Дирекція ІМВ НАН України на підставі аналізу заяв аспірантів формує навчальні групи для вивчення вибіркових дисциплін.

3.8. При затвердженні індивідуального навчального плану студента на наступний навчальний рік враховується фактичне виконання аспірантом плану за попередні роки.

3.9. У разі переведення аспіранта з іншого навчального закладу або його поновлення на навчання до індивідуального навчального плану включаються дисципліни, які вивчалися аспірантом у попередній період та результати їх атестації (відповідно до академічної довідки).